

Mairg mheallas muirn an tsaoghail

[Mac Cionnaith, L. *Dioghlum Dána*, Dublin, 1938, poem 37]

Gofraidh Fionn Ó Dálaigh .cct.

1 Mairg mheallas muirn an tsaoghail
gearr bhíos buaidh a mhóraonaigh;
mairg nach rochaomhain é air
re ré an drochshaoghail deacraigh.

2 Flaitheamhnas mó ar mhuirn mbig,
beatha shíor ar sheal ngairid,
tréigean Dé is diombuaidh an dáil
ar ré ndiombuain an domhnáin.

3 Sógh na sochraide neamhdha
a-tá thuas mun dtighearna,
gach sódh fa nimh seacha sain
is beatha fhir i n-uamhaidh.

4 A dhaoine dá ndáiltear rath
leis nach beag méad a meadhrach
bhar sódh is uime as lór libh
gan sódh as uille d'fhaicsin.

5 Dá dhearbhadh sin ag so sgéal
bheanas ris do réir firéan
- sgéal é ónab iontúir neamh -
gidh bé sgriobtúir ór sgaoileadh.

6 Bean torrach ag tuar broide
do bhí i bpríosún peannaide;
bearar do chead Dé na ndúl
lé leanabh beag san bhríosún.

7 Ar n-a bhreith do bhí an macámh
ag fás mar gach bhfochlacán
dá fhiadhnaibh mar budh eadh dhún
seal do bhliadhnaibh i mbríosún.

8 An inghean d'fhagháil bhroide
meanma an leinbh níor lughai-de
's í dá réir gé do bhaoi i mbraíd
mar mhnaoi gan phéin gan pheannaid

9 Do shoillse an laoi níor léir dhóibh
achd a bhfaicdís - fáth dobróin -
do dhruim iodhan an achaidh

tré ionadh thuill tarathair.

10 Mun n-orchra níor bh'ionann dál
dá mháthair is don mhacámh;
do athruigh dealbh dá dreich ghil
is an leanbh ag breith bhisigh.

11 An leanbh dá oileamhain ann
do b'fheirr-de aige a fhulang;
níor léir don bharrthais óg úr
narbh fhód Parrthais an príosún.

12 Sei-sean ag breith ruag reabhraíd
si-se ag dul ar doimheanmain,
mairg thrá nach tiobhradh dá aoidh
ionramh na mná is a macaoimh.

13 Ar bhfaicsin déar re dreich ngil
ráidhis an leanbh lá éigin
“ó tharla a fhuigheall ar m'óidh
cluineam damhna do dhobróin.”

14 “Neimhiongnadh gé do-neinn maoith”
ar si-se “a leinibh lánbhaoith
“is rian chumhang nar dhleacht dún
teacht d'fhulang pian i bpríosún.”

15 “An bhfuil” ar sé “sódh eile
as aoibhne ná ar n-inmhei-ne
nó an bhfuil ní as soillse ná so
ó do-ní an toirse throm-so.”

16 “Dar linn” ar an leanabh óg
“gé taoi brónach, a bhean-ód,
is léir dhúin ar ndíol soillse;
ná bíodh ar th'úidh athtoirse.”

17 “A n-abra ní hiongnadh dheit,”
ar an inghean “a óigmhic
dáigh treibhe an teagh do thaghais,
treabh eile ní fhacadhais.”

18 “Dá bhfaictheá a bhfacaidh mei-se
re dteacht don toigh dhoirchei-se
do bhiadh doimheanma ort ann
id phort oileamhna, a anam.”

19 “Ós agad-sa as fhearr a dhearbh,
a inghean” ar an t-óigleanbh

“ná ceil foirn fionnachtain de
do mhoirn d’iomarcaidh oirn-ne.”

20 “Loise an tsaoghal mhóir-se a-muigh
is eadh tháirreas ó thosuigh;
mé i dtigh dhorcha ’n-a dheaghaidh,
a fhir chomtha, is cinneamhain.”

21 Le cleachtadh deacrachta dhe
's nach fuair sé sódh budh aoibhne
níor cheis a ghruadh ghríosúr ghlan
ar an bpríosún bhfuair bhfalamh.

22 Baramhail do-bhearthar dún:
an dream do bhaoi san bhríosún
lucht an bheatha ché an cúpla
a ré is beatha bhríosúnta.

23 Ag féachain meadhrach Mic Dé
flaitheas aga bhfuil buainré,
cúis bhrón beatha gach dúnaidh
slóigh an bheatha is bríosúnaigh.

24 A-tá idir neamh na naoi ngrádh
is aoibhneas talmhan thonnbhán
a mbí idir uaimh dhorcha dhuibh
agus tolcha i n-uair aonaigh.

25 Drumchla álúinn gach achaidh
is grian tre tholl tarathair
gach téaghadh gréine do-gheibh
ag féaghadh réime an ríchidh.

26 Ní bhí an tsoillse-se an tsaoghal
seach mór nimhe nuabhraonaigh
- taobh re a dáil is doibhéas damh -
acht mar shoiléas cláir comhladh.

27 Fearr í ina loise as lughá
aoibhneas ris nach ionchora
ní buaininmhe an mhoirn-se a-muigh
tuairim-ne an soillse suthain.

28 Tuarasgbháil teaghlaigh nimhe
's an bhrogha aird ainglidhe,
go dtí an bráth agus bheith ris,
ní reich re cách í d'aithris.

29 Maith na cruinne ar chumas damh

agus neamh éanuair d'fhéaghadh
do leigfeadh mé an mhaith-sin uaim
[gan] é d'fhaicsin an athuair.

30 An talamh go n-a dtig de
do thréigfinn ar theach nimhe
's gan fhaicsin dúnaidh Dé dhamh
achd mé ar cúlaibh a comhladh.

31 Éisdeacht le héanlaith nimhe
is cuid don cheol ainglidhe
na heoin is díoghadha dhe
fíorragha ceoil na cruinne.

32 Iomdha oirfideach eoin bhinn
ag mac inghine laichim;
nocha léir dá nglar-san guth
nach sásfadhbh i bpéin peacach.

33 Iomdha i n-Ifreann 'n-a aghaidh
-ní dá gcur i gcomhraghain -
guil agus ualla arda
'ga bhfuil uadha ar ionnarba.

34 Ifreann aitreabh na ndreamhan
príosún daor an Dúileamhan
- rochtain ilphian triall don tigh -
imchian ó rian an ríchidh.

35 Dá bhfeasdais fir an domhain
sgéala Ifrinn orchradhaigh
re a gclaisdin do ba cóir sgeinm
dóibh is gan fhaicsin lfeirn.

36 Do badh neamh leis gach neach ann
bás d'fhagháil is ní fhaghann;
ní dul ní téarnamh is-tigh
brugh gan éanbhrugh a aithghin.

37 Beag gach guais achd a ghábhadh
losgadh ann is iombádhadh
smuail bleachta nach báidhfeadh loch
sneachta nach tráighfeadh teasbhach.

38 Aghaidh uirre anba an teidhm
piasd a-tá ar tairsigh lfeirnn
dá bhfaiceadh í eadh radhairc
gach fear ad-chí a chontabhairt.

39 Brugh Ifreinn nár fhaice mé
i gcéin uadh ná 'n-a fhoigse;
Rí na ndúl cá chuin do-chear
an dún i bhfuil go bhfaicear.

40 Ní treise ar Dhia an duine tréan
iná an bocht bhíos 'n-a fhíréan;
ní le teann tiaghair ar neamh;
fearn a hiarraidh go háilghean.

41 Croidhe uiríseal umhal
tig de duine d'ardughadh;
'n-a luaighidheacht is lór d'fhear
guailidheacht ógh is aingeal.

42 Beatha gan aois gan orchra
dóibh so ar son a adhartha,
sláinte gan fhoircheann d'fhearaibh
fáilte choitcheann chairdeamhail.

43 Mairg do thréigfeadh teach nimhe
ar ar mbeathaидh mbréigei-ne;
gá haird nach baoghal a-bhus?
an saoghal is mairg mheallas. Mairg

44 Nár mhealltar mi-se, a Mhuire,
léir dom dhíon do dheaghguidhe;
guidhe óghMhuire is lór linn,
ógh as ghlórmhuire ghuidhim.

45 Comhairle Muire móire
do-ní mac na móróighe;
ó treise san tigh neamhdha
ní dhligh mei-se mímhéanma.

46 Ar gcomharg coitcheann do chuing
ag Míchéal aingeal oruinn;
is é crodh iarrfaithir air
dol san ngrianchaithir nglórmhair. Mairg